

**RAPPORT
PERIODIEK KWALITEITSONDERZOEK
O.B.S. DE PENDINGHE**

School : o.b.s. De Pendinghe
Plaats : Groningen
BRIN-nummer : 16UG
Onderzoeksnummer : 71089

Datum schoolbezoek : 24 januari 2006
Datum vaststelling : 29 maart 2006

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	5
2 KWALITEITSPROFIEL	7
3 BESCHOUWING	11
4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT	15

1 INLEIDING

Het periodiek kwaliteitsonderzoek

Op 24 januari 2006 bezocht de Inspectie van het Onderwijs o.b.s. De Pendinghe in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de kernindicatoren van een aantal kwaliteitsaspecten, op grond van het door de inspectie gehanteerde toezichtkader primair onderwijs 2005.

Bij dit PKO doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs door zich te richten op de kern van goed onderwijs op de school. Het gaat hierbij om kernindicatoren die betrekking hebben op het aanbod, de onderwijstijd, het pedagogisch handelen van leraren, het didactisch handelen van leraren, de afstemming op de onderwijsbehoeften van leerlingen, de actieve en zelfstandige rol van leerlingen, het schoolklimaat, de begeleiding, de zorg, de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen.

In de brochure 'Toezichtkader PO 2005' vindt u achtergrondinformatie over de indicatoren die de inspectie bij haar toezicht in ogenschouw heeft genomen. U kunt deze brochure downloaden van de website van de inspectie: www.onderwijsinspectie.nl.

Op grond van het kwaliteitsprofiel van de school dat naar aanleiding van een vorig inspectiebezoek is opgemaakt, op basis van risicofactoren die bij de inspectie bekend zijn of afspraken die met de school zijn gemaakt, of op basis van de informatie die door de school is toegestuurd kan de inspectie besluiten om niet alleen de kernindicatoren te onderzoeken maar meer indicatoren bij het onderzoek te betrekken. Dit is bij uw school niet aan de orde geweest.

Indien de school in het kader van zelfevaluatie over een bepaalde indicator of over een bepaald kwaliteitsaspect voldoende betrouwbare en valide gegevens heeft verzameld kan in overleg tussen school en inspectie besloten worden om de oordelen uit de zelfevaluatie alleen te verifiëren en deze niet zelf opnieuw te onderzoeken. Zo sluit de inspectie niet alleen aan bij de specifieke situatie van de school, maar wordt de school bovendien niet onnodig belast.

Uw school heeft naast de schoolgids en het schoolplan diverse documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten en schoolontwikkeling betrekking hebben. Daar de school nog niet over voldoende valide en betrouwbare zelfevaluatiegegevens over de kernindicatoren beschikt, heeft de inspectie besloten om alle kernindicatoren te onderzoeken. Wel heeft zij bij de beoordeling van de indicatoren betreffende het pedagogisch handelen en het schoolklimaat, gebruik gemaakt van het rapport van de Risico-Inventarisatie en -evaluatie door Ardyn in 2004 en van de resultaten over het sociaal-emotioneel functioneren van de leerlingen die de afgelopen jaren zijn verzameld door de Evaluatiegroep van het onderwijs in Groningen.

De opzet van het onderzoek

Het periodiek kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten.

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.

- Analyse van, indien beschikbaar, documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd. Ook de vragenlijst periodiek kwaliteitsonderzoek is bij de analyse betrokken.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen in de groepen 1 tot en met 8
- Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de kernindicatoren gesprekken gevoerd met de directie en de intern begeleider. Daarnaast zijn gesprekken met directie en leraren gevoerd in het kader van de pilot van de inspectie voor het toezicht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.
- Op uw school zijn verder vragenlijsten over het schoolklimaat ingevuld door ouders .
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de kwaliteitsoordelen en de conclusies van het schoolbezoek besproken met directie en team.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel op van de school (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 wordt een beschouwing gegeven over de geconstateerde kwaliteit en wordt deze onder andere gezien in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school. Indien van toepassing worden in deze beschouwing ook de toegevoegde indicatoren betrokken.

In hoofdstuk 4 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, afspraken vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

2 KWALITEITSPROFIEL

Het kwaliteitsprofiel geeft een overzicht van de waarderingen die de inspectie heeft toegekend aan kernindicatoren die betrekking hebben op belangrijke kenmerken van goed onderwijs. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

1. draagt niet of nauwelijks bij;
2. draagt onvoldoende bij;
3. draagt voldoende bij;
4. draagt in hoge mate bij;
5. niet te beoordelen (alleen bij Resultaten en Ontwikkeling van leerlingen). Deze waardering is gegeven indien de school over bepaalde indicatoren geen betrouwbare en valide gegevens beschikbaar heeft.

Het kwaliteitsprofiel van o.b.s. De Pendinghe

Kwaliteitszorg	1	2	3	4
1.7 De school waarborgt de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel.			●	

Leerstofaanbod	1	2	3	4
3.1 De aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde zijn dekkend voor de kerndoelen.			●	
3.4 De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
3.5 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			●	
3.6 De leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde zijn afgestemd op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.			●	
3.8 De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlingengewicht biedt leerinhouden aan bij Nederlandse taal die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.				●

Tijd	1	2	3	4
4.4 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	
4.5 De school stemt de hoeveelheid tijd voor leren en onderwijzen bij Nederlandse taal en rekenen en wiskunde af op de onderwijsbehoeften van leerlingen.			●	

Pedagogisch handelen	1	2	3	4
5.3 De leraren zorgen ervoor dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar omgaan.				●

Didactisch handelen	1	2	3	4
6.1 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
6.3 De leraren leggen duidelijk uit.			●	
6.5 De leraren geven expliciet onderwijs in strategieën voor denken en leren.			●	

Afstemming	1	2	3	4
7.1 De leraren volgen de vorderingen van hun leerlingen systematisch.			●	
7.2 De leraren analyseren de vorderingen van de leerlingen om vast te stellen wat de aanpassingen van het aanbod en/of het onderwijsleerproces moeten zijn voor de groep.			●	
7.3 De leraren stemmen de instructie en verwerking af op de verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Actieve en zelfstandige rol leerlingen	1	2	3	4
8.1 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	
8.3 De leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun eigen leerproces die past bij hun ontwikkelingsniveau.			●	

Sfeer op school	1	2	3	4
9.3 De ouders/verzorgers tonen zich betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.			●	
9.5 De leerlingen en het personeel voelen zich aantoonbaar veilig op school.		●		

Begeleiding	1	2	3	4
10.1 De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	

Zorg	1	2	3	4
11.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens, bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.				●
11.3 De school voert de zorg planmatig uit.			●	
11.4 De school gaat de effecten van de zorg na.			●	

Resultaten	1	2	3	4	5
12.1 De resultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
12.2 De sociale vaardigheden van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Ontwikkeling van leerlingen	1	2	3	4	5
13.1 De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
13.2 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					●
13.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van 8 jaar.		●			

3 BESCHOUWING

In dit hoofdstuk wordt een beschouwing gegeven over de kwaliteit van het onderwijs op de school. De inspectie typeert de school, geeft aan welke ontwikkeling de school doormaakt, legt zo mogelijk verbanden tussen de kernindicatoren en geeft de relatie aan met de uitgangspositie van de school.

Uitgangssituatie

De Pendinghe is een openbare basisschool die deel uit maakt van de Vensterschool Paddepoel/Selwerd/Tuinwijk.

Op 1 oktober 2005 had de school 403 leerlingen. Dit betekent een achteruitgang van 9 ten opzichte van het leerlingenaantal op 1 oktober 2004. De oorzaak hiervan ligt in het grote aantal zij-uitstromers door verhuizingen. Thans lijkt de situatie omgekeerd: op dit moment heeft de school te maken met relatief veel zij-instromers.

Ongeveer 65% van de leerlingen heeft een extra gewicht voor de formatie. De leerlingen zijn verdeeld over 21 groepen.

Het aantal leraren bedraagt 35, waarvan 20 in deeltijd werken.

Er doen zich op dit moment in de huisvestingssituatie risicofactoren voor die mogelijk van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van het onderwijs. Een groot deel van de groepsleraren geeft aan veel klachten te hebben over de temperatuur, de ventilatie en de hoeveelheid stof in hun lokalen. De door het schoolbestuur voorgestelde maatregelen achten zij niet adequaat genoeg.

De inspectie heeft in 2005 een jaarlijks onderzoek uitgevoerd op De Pendinghe. Daarbij heeft zij de kwaliteitsaspecten kwaliteitszorg, toetsing en opbrengsten beoordeeld. Deze kregen een positieve waardering. Een aandachtspunt binnen de kwaliteitszorg vormde de uitwerking van de meerjarenplanning in een jaarplanning. Inmiddels heeft de school voor 2005-2006 een concreet jaarplan. Het laatste uitgebreide schoolbezoek van de inspectie op De Pendinghe vond in 2002 plaats in de vorm van een regulier schooltoezicht. De inspectie stelde toen vast dat de indicatoren die de kern van goed basisonderwijs vormen, in voldoende mate aanwezig waren.

Beschouwing

Door de positieve waardering van de kwaliteitszorg in 2005 heeft de inspectie thans niet opnieuw de indicatoren betreffende de kwaliteitszorg gewaardeerd. Een uitzondering hierop vormt de nieuwe indicator die de inspectie hierbij ingevoerd heeft. Deze heeft betrekking op de zorg voor de sociale veiligheid van leerlingen en personeel.

De inspectie constateert dat de school op dit terrein de afgelopen jaren veel ontwikkelingen in gang gezet heeft. Centraal daarin staat het programma Vreedzame School, waaraan ook door de andere participanten in het Vensterschoolverband gewerkt wordt. De effecten van het programma zijn nog niet gemeten. Het laatste onderzoeksrapport van de Evaluatiegroep voor het onderwijs in Groningen dateert in 2004. Uit dat rapport blijkt dat het welbevinden van leerlingen in de jaren 2002 tot en met 2004 op een voldoende niveau ligt, maar dat de waardering van leerlingen over het pesten jaarlijks fluctueert. Leraren geven aan de indruk te hebben dat het sociaal gedrag tussen leerlingen de afgelopen jaren verbeterd is en dat leerlingen conflicten beter kunnen oplossen.

De vele inspanningen van het team om leerlingen te leren op een respectvolle manier met elkaar te laten omgaan, hebben nog niet geleid tot vermindering van het aantal bedreigingen door ouders. Deze lijken eerder toe te nemen en zorgen ervoor dat het team zich soms niet veilig voelt op de school. Het is raadzaam om van dergelijke incidenten een registratie bij te houden en in beleid of protocollen vast te leggen op welke wijze incidenten afgehandeld worden. Overigens blijkt uit de vragenlijsten die ouders voor de inspectie hebben ingevuld, dat zij tevreden zijn over de wijze waarop de school hen bij het onderwijs betreft en informeert. Positief zijn ook de initiatieven die op dit terrein in Vensterschoolverband genomen zijn, zoals de vorming van een ouderwerkgroep en het aanstellen van oudercontactpersonen. De inspectie acht het van belang dat de school daarnaast ook een vorm (bijvoorbeeld een ouderpanel of ouderenquête) vindt om de tevredenheid van ouders te peilen.

In de onderwijskundige ontwikkeling van de school heeft de afgelopen jaren het GEA-project (groep 3 tot en met 8) en de invoering van Piramide in de onderbouw centraal gestaan. De taal/lees-ontwikkeling van de leerlingen krijgt daardoor veel aandacht. Al tijdens het regulier schooltoezicht in 2002 constateerde de inspectie de positieve effecten van Piramide en GEA op het didactische handelen van leraren en op de afstemming van het onderwijs op verschillen tussen leerlingen. Het toepassen van de diverse vormen van differentiatie in instructie, zoals preteaching, verlengde instructie en begeleide verwerking, vindt structureel in alle groepen plaats. Alleen de bovenbouwleraren krijgen in dit kader nog ondersteuning van de onderwijsbegeleidingsdienst bij de aanpak van het begrijpend lezen.

De basis voor een goede begeleiding van leerlingen, een samenhangend systeem voor het volgen van de prestaties en ontwikkeling van leerlingen, is in voldoende mate aanwezig. Naast landelijk genormeerde toetsen voor taal, lezen en rekenen en wiskunde, hanteren leraren in de onderbouw diverse observatiesystemen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. In groep 4 en 8 wordt hiervoor een landelijk genormeerde toets afgenomen.

In 2003 merkte de inspectie op dat de registratieformulieren die bij de methodegebonden toetsen horen, niet door alle leraren benut werden. Op dit moment gebruiken zij deze wel voor het rekenen en wiskunde en het technisch en begrijpend lezen, maar nog niet voor taal. Voor een snelle analyse van eventuele problemen van leerlingen is het efficiënter om de betreffende formulieren wel te gebruiken, omdat daarop de resultaten per categorie gerubriceerd worden.

Desondanks constateert de inspectie toch dat veel aandacht besteed wordt aan een goede analyse van de geconstateerde problematiek van leerlingen, zowel op cognitief als op sociaal-emotioneel gebied. Bij dit laatste heeft de school veel steun van het multidisciplinaire consultatieteam, waarin onder andere de ambulante begeleider van de ZMOK-school participeert. De begeleiding van leerlingen op basis van deze analyses vindt voldoende planmatig plaats. In toenemende mate worden de daarbij gehanteerde handelingsplannen samen met de groepsleraar gemaakt en uitgevoerd. Met het oog hierop is het dan ook van belang om de plannen niet alleen in het leerlingendossier te bewaren, maar ook in de groepsadministratie. Een kanttekening maakt de inspectie bij de plannen voor leerlingen met een individuele leerlijn. Hierop staan de doelen voor de kortere termijn geformuleerd en de effecten van de plannen. Echter een koppeling naar een ontwikkelingsperspectief op de langere termijn (bijvoorbeeld een uitstroomprofiel) ontbreekt. Hierdoor is het niet goed mogelijk om te evalueren of leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (waaronder ook de "rugzak-leerlingen") zich naar verwachting ontwikkelen. Op dit punt onthoudt de inspectie zich daarom van een oordeel. Ook over het niveau van de sociale vaardigheden doet de inspectie geen uitspraak. In 2005 constateerde zij dat de gegevens op dit gebied een te wisselend beeld lieten zien om een oordeel te kunnen geven. Zoals eerder vermeld, zijn de recentere gegevens op dit gebied nog niet verwerkt.

De resultaten op cognitief gebied liggen zowel aan het einde van de schoolperiode als tussentijds op een voor de leerlingenpopulatie voldoende niveau. Het rapport GEA-Evaluatie 2002-2004 laat bovendien zien dat de leerlingen op begrijpend lezen, spelling en rekenen en wiskunde op landelijk gemiddeld niveau scoren.

Aandachtspunten vormen desondanks de achteruitgang in de resultaten op de Cito-eindtoets in de afgelopen twee jaar, het toenemend aantal leerlingen dat verwezen wordt naar het leerwegondersteunend onderwijs en het percentage doublures in de groepen 3 tot en met 8. Het is van belang om met trendanalyses de ontwikkeling van de leerlingprestaties gedurende de gehele schoolperiode en over meerdere jaren te onderzoeken, evenals de mogelijke verbanden met veranderingen in de leerlingenpopulatie, aantal leerlingen met extra zorg en aantal leerlingen met een individuele leerlijn.

Samengevat concludeert de inspectie dat de school de in 2002 waargenomen positieve ontwikkelingen, voortgezet en verdiept heeft. Het vasthouden van de verworvenheden en de gemaakte afspraken, zoals die opgenomen zijn in borgingsdocumenten, zal een belangrijke opdracht voor de komende jaren zijn, mede om ook op langere termijn een verbetering van de resultaten aan het eind van de schoolperiode te realiseren.

De inspectie spreekt haar waardering uit voor de inspanningen die het team levert voor de realisatie van een veilige school. Hopelijk zullen deze samen met de activiteiten voor ouders die vanuit het Vensterschoolverband ondernomen worden, uiteindelijk leiden tot een vermindering van het aantal incidenten.

4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT

Bij dit PKO heeft de inspectie ook een onderzoek gedaan naar de naleving van een aantal wettelijke voorschriften. Dit onderzoek betrof de wettelijke voorschriften over de geplande onderwijstijd en over een door het bevoegd gezag vastgestelde schoolgids en schoolplan.

Op basis van dit onderzoek concludeert de inspectie dat de school aan deze wettelijke bepalingen voldoet.

De bevindingen van dit PKO leiden tot het volgende arrangement voor het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement).

De aangetroffen kwaliteit van het onderwijs op de school vraagt geen aanpassing van de reguliere onderzoeksplanning van de inspectie. In beginsel volgt over vier jaar opnieuw een periodiek kwaliteitsonderzoek. In de tussenliggende periode vindt jaarlijks een onderzoek plaats, waarbij de school eenmaal wordt bezocht.